

Referat af møde i arbejdsgruppen Sølsted Mose

Onsdag den 1. februar 2023

Til stede: Peter H., Peter K., Peter N, Martin, Jens og Niels Christian samt Emilie Noline Schmidt (ENS fra sekretariatet).

Afbud: Erik

Dagsorden

1. Siden sidst - nyt fra sekretariatet og arbejdsgruppen
2. Evaluering af årets indsatser
 - regulering
 - afgræsning og rydninger
 - redekasser
 - skraldespande
3. Invasive arter
4. Øvrige observationer fra besigtigelsen
5. Kommende arbejdsopgaver
6. Datoer til kalenderen
7. Eventuelt

Mødet startede med en besigtigelse af mosen i fuld sol og med to tranepar. Det efterfølgende møde blev afholdt hos Jens, der satte de perfekte rammer for et hyggeligt møde med godt humør.

Billedet af traneparret stammer fra Roberts vildtkamera på deres matrikler i mosen.

1/ Siden sidst

I Fugleværnsfonden

2022 har været et år med mange nye ansigter i sekretariatet.

Fugleværnsfonden har fået ny direktør, Thomas Færgeman, der tiltrådte sin stilling 1. november. Thomas har en bred naturvidenskabelig baggrund og kommer fra stillingen som forstander på Skovskolen under Københavns Universitet (KU). Læs mere på fondens hjemmeside:

https://www.fuglevaernsfonden.dk/fuglevaernsfonden/nyheder?m=visning&nyhed_id=376

Desuden har fonden i løbet af 2022 budt velkommen til Ane Scheel, der er startet som fundraiser i Fugleværnsfonden i marts, samt vores nye studentermedhjælper, Marie, der startede i september.

Vi har desuden sagt farvel til Ellen, der har været frivillig i Fuglenes Hus gennem de sidste 16 år. Hun vil være savnet! Til stor glæde for FVF har Anne-Grethe Ditlevsen sagt ja til at varetage en stor del af Ellens opgaver. Hvem ved, måske er hun også quiz-kyndig? 😊

Sidst, men ikke mindst, har vi sagt velkommen til Daniel Elm Clausen. Daniel er studerende på RUC og i erhvervspraktik i de kommende 5 måneder, hvor han bl.a. skal se nærmere på frivillighed og arrangere frivilligtræf for 2023.

Frivilligtræf afholdes i år **onsdag d. 7. juni**, med mulighed for overnatning fra tirsdag d. 6. juni. Program følger.

Fugleværnsfonden har lanceret en podcast **Fugl af glæde** med fondens naturvejledere Jørn og Allan. Podcasten er henvendt til en bred målgruppe af fugleinteresserede. Podcasten er tilgængelig på Spotify, Apple- og Google podcast m.fl.

Fugleværnsfonden har fået nyt faktureringsystem. Fremadrettet skal alle faktura fremsendes til

Faktura@fuglevaernsfonden.dk

Når I skal indsende jeres udlæg (udlæg, kørsel, kvitteringer o.l.), skal det gemmes i en samlet PDF-fil og sendes til ovenstående mail. Det er vigtigt, at navn, formål og kontooplysninger fremgår af PDF-filen, da evt. tekst skrevet i mailen ikke vil blive indlæst. Anfør desuden navnet på kontaktpersonen for det pågældende naturreservat, samt hvilket reservat fakturaen knytter sig til.

Eksempel

Att.:	Emilie Nicoline Schmidt Sølsted Mose
Udlæg af:	Anders Andersen
Formål:	Olie til ATV
Overføres til:	Reg. XXXX Konto XXXX

Bemærk at faktura-mailen ikke er en mail, man kan skrive til, så sæt gerne mig cc., så tjekker jeg, at det kører som det skal.

I Sølsted Mose

Der har været væltet et træ over hegnet, som vores kære nabo Bjarne sørgede for at fjerne.

Robert har været behjælpelig med at fjerne en hjort, der havde endt sine dage umiddelbart ud for gangbroen.

Der ses fortsat på arronderings- og forpagtningsmuligheder af naboarealerne. Martin holder en god dialog med naboerne om dette – mange tak for det.

Fra arbejdsgruppen

Se også skema sidst i referatet.

ATV'en er p.t. udlånt til Søgård Mose. Det passer arbejdsgruppen godt, da den sjældent bruges om vinteren, og derved kan ende bagerst i grejrummet. I Sølsted gør den stor gavn ved at slæbe træet ud fra rydningerne af mosefladen. Peter K. har en god dialog med Martin Jessen (MJ), der er kontaktperson i arbejdsgruppen i Søgårdmose. ENS snakker med MJ om udskiftning af olie på ATV'en, før den kommer tilbage. Peter koordinerer ATV'ens retur til mosen direkte med MJ, og Peter har desuden en motorsav fra Hans, som de meget gerne vil gøre brug af i Søgård.

Arbejdsgruppen efterspørger et ekstra hjul på brakpudseren for at kunne slå længere ude i det kuperede terræn. Peter K. mener, at det koster ca. 4.000 kr. ENS kontakter Rødkilde ATV for nærmere pris, samt brugen af brakpudseren ved yderligere montering af et hjul.

Der er kommet formidlingskilte op i mosen med information om enkelte arter med støtte fra Tønder Kommune. Martin har stået for udformning og opsætning. Et enkelt skilt har fået et slag og skal udskiftes. Dette står Martin også for. Tak for det!

Stolperne på planchehalvtaget ved p-pladsen ved brændevej er udskiftet. Tak for hjælpen med det, Martin.

2/ Evaluering af årets indsatser

Regulering

Der er i år nedlagt 11 mårhunde i og omkring mosen. Indsatsen for at begrænse mårhundene ser ud til at virke og der meldes generelt om en tilbagegang.

Afgræsning og rydninger

Gederne gør et virkelig godt stykke arbejde med at holde mosen lysåben.

ENS tager dialog med dyreholder i forhold til at få kvæget mere ind i den centrale del af mosefoldene samt det nordvestlige hjørne. Dette vil formentlig i højere grad åbne op for gedernes adgang hertil og kunne hjælpe med rydning af vedopvækst her.

Vestvejen trænger kraftigt til rydning, særligt langs med gedehegnet. Se også punkt 5.a.

Redekasser

Der har i 2022 været opsat redekasser til vendehals. Peter H. har fremsendt billeder af indholdet, der tyder på blåmejse/musvit. Kasserne er nu tømte og rengjorte. Nogle kasser blev lukket på besigtigelsen, andre efterfølgende af Peter H., der også sørger for at åbne dem igen i det sene forår.

Figur 1 billeder af Peter H.

Vendehalsen er vanskelig at registrere som ynglefugl. Den har en kort sangperiode efter ankomsten fra vinterkvarteret i april/maj, og herefter opdages den kun sjældent på grund af dens diskrete adfærd. Vendehals synger i tidsrummet ultimo april til medio maj i yngleområdet og er derefter tavs, så det er vigtigt at være i området i det forholdsvis korte tidsrum, hvis vi skal registre dens tilstedeværelse. Kasserne kan desuden placeres, så indgangshullet kan observeres fra afstand. Vendehals lægger æg fra medio til ultimo maj. Rugning fra ultimo maj til primo juni. Ungerne flyver fra reden i juli.

Skraldespande

Skraldespandene blev fjernet i efteråret. Det går rigtig godt, og det ser ud til at begrænse mængden af skrald i mosen. Den endelige evaluering venter til sommer.

3/ Invasive arter

Der har ikke været bekæmpet glansbladet hæg i 2022. I forbindelse med arbejdsgruppemødet til sommer planlægges en arbejdsdag, hvor ENS introducerer til identifikation og bekæmpelse af denne. Se punkt 7 for dato.

ENS observerede et enkelt skud af en kæmpepileurt langs den sydlige sti umiddelbart ud for æbletræet. Vi ved, at der allerede er pileurt i mosen, men uden for FVF's matrikler. Der er altså tale om en ny bevoksning. Hans har i sin tid bekæmpet kæmpepileurt med succes, men det kræver stor ihærdighed og kontinuerlig optrækning. For at hindre at pileurten spreder sig, skal vi være opmærksomme ved slåninger langs med

stien, da pileurt kan skyde fra ganske små stykker af rodstængel. Ved optrækning af skud tages skuddene med og smides i småt brændbart/restaffald.

Vi ser nærmere på identifikation og videre bekæmpelse ved næste arbejdsgruppemøde.

4/ Øvrige observationer fra besigtigelsen

- Boardwalken har en del algebelægning på håndlisterne, og der er gået en del kyllingenet af flere steder.
- Der er røget et par planker ved platformen ved boardwalken i vest.
- 2 stk. låger der skal fikses (vest og den ved skuret).
- Den store udkigsplatform centralt i mosen giver sig - ENS får en tømmer til at se på det.
- Sitkagranner skyder frem i det sydvestlige hjørne og bør fjernes.
- Rødel skyder op langs med og i bygrøften.
- En del birketræer bør ryddes for at give bedre udsigt over rørskoven i den sydlige del af veststien.
- Sitkaer inde på arealet.

5/ Kommende arbejdsopgaver

Se næste side samt skema sidst i referatet for øvrige opgaver.

5.a Rydninger

Sitkaer i sydvest optrækkes eller skæres helt ned ved basis.

Der er en del opvækst langs med gedehegnet. Arbejdsgruppen tager en dag, hvor der ryddes langs den nordlige og østlige del af hegnet.

ENS tager en snak med kommunen om rydning af veststien. Hvis ikke de har maskineriet, vil Jens gerne hjælpe med at undersøge nærmere.

Ejerne af nabomatriklerne skal give tilladelse forinden. Martin tager gerne en snak med Torben Egehøj, og ENS kontakter (Martin vil gerne snakke med ham), og Peter Nielsen skal lige sige ok for rydningen.

5.b Publikumsfacilitets dag

Boardwalken har en del algebelægning på håndlisterne, der forsøges fjernet med damprensere eller med skuresvamp på boremaskine.

Kyllingenettet på gangbroen suppleres over hele broen. Undgå mindre stykker, da "samlingerne" ofte har det med at gå op. Påsættes med sømpistol med kramper.

Udkigsplatformen i vest repareres. Der mangler p.t. 2 planker. Tjek om de gamle kan bruges, inden der købes nye.

Hængslerne på lågerne repareres. Der er tale om én for enden af gangbroen samt én ved gedeskuret.

Skiltene pudses op.

5.c Mos-gøgeurt frahegnes:

Niels Christian har det fintmaskede hegn fra sidste år liggende. Hegnet opsættes i april. Peter K. skriver ud og indkalder til arbejdsdag.

5.d Bekæmpelse af glansbladet hæg og pileurt

Der planlægges en arbejdsdag i primo juni, hvor der ryddes opvækst af glansbladet hæg. Planterne skal kappes ved roden, lige når de blomstrer, og inden de sætter bær i slut juni/juli. Hvert nedskårne individ skal tages igen inden for ca. 5 år. En anden metode kan være ringning. Ringning gælder meget store individer, ca. 50 cm høje, her ringes bark med motorsav. Optrækning af mindre individer er også vigtig som led i

bekæmpelsen. Arbejdsdagen bliver holdt i forbindelse med det næste arbejdsgruppemøde. ENS medbringer udbredelseskort og udsender mødeindkaldelse.

7/ Datoer til kalenderen

Sæt kryds i kalenderen 😊

Dato/tid	Hvad	Kommentar
Ultimo februar	Publikumsfaciliteter Se punkt 5.b	Peter K. skriver ud og indkalder
Medio marts	Rydningdag Se punkt 5.a	Peter K. skriver ud og indkalder
April	Frahegning for gøgeurt Se punkt 5.c	Peter K. skriver ud og indkalder
Tirsdag d. 6.-onsdag d. 7	Fællestræf for frivillige ved Ravnstrup Sø	Der kommer mail fra sekretariatet
Torsdag d. 8. juni kl. 9.30	Arbejdsdag og arbejdsgruppemøde	ENS indkalder til møde

Mødested ved p-pladsen på Brændevej.

8/ Eventuelt

Martin afslører, at Fugleværnsfonden er blevet et reservat rigere beliggende i det midtjyske. Nyheden er nu ude i offentligheden, og I kan læse mere på hjemmesiden:

https://www.fuglevaernsfonden.dk/fuglevaernsfonden/nyheder?m=visning&nyhed_id=394

Niels Christian vil gerne invitere på gøgeurtetur i Viebjerg (syd for Ribe). Han skriver ud, når tiden nærmer sig, men det ligger formentlig bedst i maj. Dejligt initiativ.

Mange tak til Jens for særdeles fornem beværtning og for endnu engang at huse os.

På glædeligt gensyn til juni.

De bedste hilsner

Emilie

Arbejdsopgaver ved Sølsted Mose

	Eventuelle kommentarer/ansvarlig	Er gjort	Forår/ sommer 2023	Efterår/ vinter 2023
Faste opgaver:				
Slåning under hegn	Se punkt 5.a		X	
Slå stier	Efter behov Peter indkalder løbende		X	
Frahegning for mos-gøgeurt	Se punkt 5.c Peter K. skriver ud.		X	
Kasser til vendehals	Peter H.	X	X	X
Bekæmpe invasive arter	Se punkt 5.d		X	
Opfyldning af folderkasser	Niels Christian	X	X	X
Reparation af hønsenet	Se punkt 5.a Efter behov		X	
Opfyldning af stier	Jens M. (efter aftale)			
Pudse skilte og informationstavle	Karen	X	X	X
Fjerne opvækst af sitkagranner	Løbende		X	X
Andre opgaver:				
Udskiftning af artsformidlingsskilt	Martin		X	
Rydning i/langs grøften	ENS koordinerer med kommunen		X	
ATV – skifte olie	ENS snakker med Martin (Søgård)	X		
Opsætning af planker ved platform	Se punkt 5.b		X	
Lægge trædesten fra kirkegården	De sidste lægges på plads	X	X	
Koordinering omkring ATV med Søgård Mose	Peter K.	X	X	X
Slåning langs vestvejen	ENS og Jens koordinerer		X	
Reparere hængsler på klaplåger (2 stk.)	Se punkt 5. b		X	
Fjerne alger fra gangbro	Se punkt 5.b½		X	
Få tømrer til at reparere centrale udkigsplatform	ENS		X	